

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ КОВИЋ И ДРУГИ против СРБИЈЕ

(Представке бр. 39611/08 и још две – види приложени списак)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

4. април 2017. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Ковић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Већа у саставу:

Luis López Guerra, *председник,*

Dmitry Dedov,

Branko Lubarda, *судије,*

и Fatoş Ağacı, *заменик секретара Одељења,*

После већања на затвореном заседању 14. марта 2017. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу три представке (бр. 39611/08, 50121/13 и 2490/14) против Србије које су Суду поднела према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) три српска држављанина, господин Никола Ковић, господин Зоран Ранковић и господин Иван Бојанић (у даљем тексту: „Подносиоци представки“), 21. јула 2008. године, 5. јуна 2013. године и 16. децембра 2013. године. Лични подаци подносилаца представки изнети су у додатку уз ову пресуду.

2. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) првобитно је заступао њен бивши заступник, госпођа В. Родић, а одскора њен садашњи заступник госпођа Н. Плавшић.

3. Притужбе на дужину управног и парничног поступка прослеђене су Влади 18. децембра 2014. године, а преостали део представки проглашен је недопуштеним сходно Правилу 54. став 3. Пословника Суда.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представки од стране Одбора. Пошто је размотрио примедбу Владе, Суд је одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиоци представки притуживали су се, према члану 6. став 1. Конвенције, на прекомерну дужину трајања разних управних и парничних поступака.

6. Сви подносиоци представки добили су одлуке Уставног суда Србије, којима је утврђена повреда њиховог права на суђење у разумном року.

7. У вези са подносиоцем представке господином Николом Ковићем, према тада важећим прописима, Уставни суд је утврдио да он има право да тражи накнаду нематеријалне штете од Комисије за накнаду штете. Господин Ковић је Комисији поднео свој захтев за накнаду штете 26. децембра 2010. године, али до данас није добио одговор.

8. У вези са подносиоцима представки господином Зораном Ранковићем и господином Иваном Бојанићем, Уставни суд им је досудио одређене суме на име накнаде претрпљене нематеријалне штете (види додатак уз ову пресуду).

ПРАВО

I. ЗДРУЖИВАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

9. Суд сматра да, у складу са Правилем 42. став 1. Пословника Суда, представке треба здружити, с обзиром на њихову заједничку чињеничну и правну позадину.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛ. 6. СТАВ 1. И ЧЛАНА 13. КОНВЕНЦИЈЕ

10. Подносиоци представки притуживали су се према члану 6. Конвенције да је дужина управног и парничног поступка у питању била неспојива са захтевом „разумног рока“. Господин Зоран Ранковић и господин Иван Бојанић истакли су исту притужбу према члану 13. Чл. 6. став 1. и 13. Конвенције гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

A. Допуштеност

11. Влада је изнела да подносиоци представки не могу да тврде да су жртве наводне повреде (види став 14. у даљем тексту).

12. Суд сматра да је примедба Владе тесно повезана са суштином притужбе подносилаца представки, па ће је детаљније разматрати у фази основаности.

13. Суд даље констатује да ове притужбе нису очигледно неосноване у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције. Оне нису ни недопуштене по неком другом основу, па се, према томе, морају прогласити допуштеним.

Б. Основаност

14. Влада је изнела да су сви подносиоци представки добили одлуке Уставног суда и да су због тога изгубили статус жртве. По мишљењу Владе, утврђивање повреде и досуђивање накнаде за претрпљену нематеријалну штету представљало је довољно обештећење за повреду права подносилаца представки на суђење у разумном року. У вези са господином Николом Ковићем, Влада је даље изнела да је он, према тада важећим прописима, могао поднети захтев за накнаду нематеријалне штете Комисији за накнаду штете и касније покренути парнични поступак ако није био задовољан износом који му је Комисија досудила.

15. Подносиоци представки се са тим нису сложили.

16. Суд констатује да статус жртве подносиоца представке у смислу члана 34. Конвенције зависи од чињенице да ли су домаћи органи признали, било изричито или прећутно, наводну повреду Конвенције и да ли су, ако је неопходно, пружили одговарајуће обештећење с тим у вези. Тек када се испуне ови услови, супсидијарна природа заштитног механизма Конвенције искључује разматрање представке (види *Видаковић против Србије* (одлука) број 16231/07, став 26, 24. мај 2011. године; *Cocchiarella против Италије* [BB], број 64886/01, став 71, ЕЦХР 2006-V; и *Cataldo против Италије* (одлука), број 45656/99, 3. јун 2004. године).

17. С тим у вези, Суд констатује да је Уставни суд нашао да је право подносилаца представки на суђење у разумном року повређено (види став 6. у горњем тексту), чиме је призната повреда на коју се притужују и, заправо, испуњен први услов утврђен праксом Суда.

18. Статус жртве подносилаца представки затим зависи и од тога да ли је досуђено обештећење одговарајуће и довољно у погледу правичног задовољења како је предвиђено чланом 41. Конвенције (види *Dubjaková против Словачке* (одлука), број 67299/01, 19. октобар 2004. године).

19. Суд примећује да је у предметима који се односе на дужину трајања поступка једна од карактеристика довољног обештећења, која може елиминисати статус жртве странке, односи на досуђени износ. Тај износ зависи, нарочито, од карактеристика и делотворности

правног лека. Стога, државе које су, као Србија, усвојиле правни лек осмишљен и за убрзавање поступка и за досуђивање накнаде, имају слободу да досуђују износе који – иако су нижи од износа које Суд досуђује – нису неоправдани (види *Cocchiarella против Италије* [ВВ], цитирана у горњем тексту, ст. 96, 97.).

20. Ако се вратимо на предметни случај, у вези са господином Николом Ковићем, Суд констатује да је, без обзира што је Влада тврдила супротно, господин Ковић Комисији заиста поднео захтев за накнаду штете, али никада није добио одговор (види став 7. у горњем тексту). У сваком случају, Суд подсећа да је нарочито у вези са Србијом, он већ оценио да уставну жалбу треба, у начелу, сматрати делотворним домаћим правним леком, у смислу члана 35. став 1. Конвенције, у вези са свим представкама поднетим од 7. августа 2008. године (види *Винчић и други против Србије*, бр. 44698/06, и друге, став 51, 1. децембар 2009. године). Према томе, подносилац представке који је поднео своју представку 21. јула 2008. године није морао да користи уставни пут.

21. У вези са друга два подносиоца представки, господином Зораном Ранковићем и господином Иваном Бојанићем, Уставни суд је саопштио да они имају право на разне износе на име нематеријалне штете (прецизирани у додатку). Међутим, Суд констатује да је накнада која им је досуђена била знатно нижа од накнаде досуђене у пракси Суда за слична кашњења. Да ли се досуђени износ може сматрати оправданим треба, међутим, ценити у светлу свих околности предмета. Оне обухватају не само трајање поступка у посебним околностима, већ и вредност досуђеног износа гледано у светлу животног стандарда у држави о којој је реч и чињеницу да се према националним системима накнада углавном досуђује и исплаћује брже него када о неком питању треба да одлучи Суд према члану 41. Конвенције.

22. С обзиром на материјал у спису предмета и на посебне околности поступка у питању, Суд сматра да се износи досуђени господину Зорану Ранковићу и господину Ивану Бојанићу не могу сматрати довољним и да, према томе, не представљају одговарајуће обештећење за претрпљене повреде.

23. Суд стога закључује да подносиоци представки нису изгубили статусе жртава, у смислу члана 34. Конвенције. Примедба Владе с тим у вези мора се, према томе, одбацити.

24. С обзиром на горе наведено, а посебно у вези са ставом о статусу жртава подносилаца представки, Суд закључује да је дужина поступка у питању била прекомерна и да није испунила захтев „разумног рока“.

25. Преме томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

26. Пошто је донео овај закључак, Суд сматра да није неопходно да разматра суштински исту притужбу господина Зорана Ранковића и

господин Ивана Бојанића према члану 13. Конвенције (види, уз одговарајуће измене, *Kin-Stib и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90, 20. април 2010. године).

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

27. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

A. Штета, трошкови

28. Подносиоци представки тражили су разне износе у вези са нематеријалном штетом коју је претрпео сваки од њих. Тражене суме су назначене у приложеној табели. Подносиоци представки такође су тражили разне суме за судске трошкове настале у поступцима и пред домаћим судовима и пред Судом. Осим тога, подносилац представке господин Никола Ковић тражио је да му се досуди накнада материјалне штете, која се састоји од стварне штете, изгубљене зараде и камате.

29. Влада је сматрала да су тражене суме претеране, а у погледу захтева господина Николе Ковића за накнаду материјалне штете, она је даље изнела да нема узрочне везе између траженог износа и наводне повреде.

30. На основу докумената које поседује и своје судске праксе (види *Немет против Србије*, број 22543/05, 8. децембар 2009. године), Суд сматра да је оправдано да досуди износе назначене у приложеној табели на име нематеријалне штете и трошкова, умањене за све износе који су можда већ исплаћени с тим у вези на домаћем нивоу.

31. У вези са захтевом подносиоца представке Николе Ковића, Суд се слаже са Владом да између утврђене повреде и наводне материјалне штете не постоји узрочна веза. Он, према томе, одбацује захтеве господина Ковића за накнаду материјалне штете.

B. Законска камата

32. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да представке здружи;
2. *Здружује* са основаношћу примедбу Владе у вези са статусом жртве подносилаца представки, и одбија је;
3. *Проглашава* притужбе у вези са прекомерном дужином спорних парничних и управних поступака допуштеним;
4. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у вези са сваким подносиоцем представке посебно;
5. *Утврђује* да нема потребе да посебно разматра притужбу према члану 13. Конвенције подносилаца представки господина Зорана Ранковића и господина Ивана Бојанића;
6. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да подносиоцима представки исплати, у року од три месеца, износе назначене у приложеној табели на име нематеријалне штете и трошкова поступка, заједно са порезом који се може наплатити на те износе, који ће се претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате, након одузимања свих износа који су можда већ исплаћени по овом основу;
 - (б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;
7. *Одбија* преостали део захтева подносилаца представки за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 4. априла 2017. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Fatoş Aracı

Luis López Guerra

Заменик секретара

Председник

ДОДАТАК

Број	Број представке и датум подношења	Име подносиоца представке, датум рођења	Заступник	Почетак поступка	Крај поступка	Укупна дужина и број инстанци од 3. марта 2004. године (датум ступања Конвенције на снагу)	Појединости одлуке Уставног суда; Досуђено правично задовољење	Тражена накнада нематеријалне штете у еврима	Укупни износи досуђени за нематеријалну штету и трошкове по подносиоцу представке у еврима (заједно са порезом који се може наплатити подносиоцима представки)
1.	39611/08 21/07/2008	Никола КОВИЋ 21/07/1941 Србин	—	октобар 2001 09/11/2001	У току	10 година и 8 месеци 1 ниво судске инстанце 10 година и 8 месеци 1 ниво судске инстанце	Уж-418/2009 од 10. децембра 2010. године (штета није исплаћена)	24.000,00	4.900,00
2.	50121/13 05/06/2013	Зоран РАНКОВИЋ 03/09/1954 Србин	Миле ПЕТКОВИЋ	25/07/2002	18/05/2012	8 година и 2 месеца 2 нивоа судске инстанце	Уж-44/2010 од 22. новембра 2010. године 900,00 евра	3.600,00	2.600,00
3.	2490/14 16/12/2013	Иван БОЈАНИЋ 22/04/1978 Србин	Драган РАДИН	11/03/2004	25/05/2011	7 година и 2 месеца 2 нивоа судске инстанце	Уж-1306/2011 од 14. новембра 2013. године 700,00 евра	2.300,00	2.300,00